

Systemy/Programowanie równoległe i rozproszone

Układ równań liniowych-redukcja QR - transformacje

Householdera

Autorzy

Michał Domin

Tomasz Szkaradek

1. Wstęp

Projekt dotyczy rozwiązywania układów równań liniowych przy użyciu redukcji ortogonalnej QR oraz transformacji Householdera

1.1. Wymagania

Implementacja projektu została wykonana w języku C++ w standardzie C++17 z wykorzystaniem biblioteki MPI 4.0.1, co umożliwia równoległe przetwarzanie danych.

1.2. Uruchomienie

Aby uruchomić projekt, należy przeprowadzić kilka kroków. Na początku należy sklonować repozytorium projektu przy użyciu komendy "git clone https://github.com/mdmkl6/SRIR_QR_decomposition_Project" Następnie przechodzimy do katalogu z projektem, korzystając z polecenia "cd SRIR_QR_decomposition_Project".

Plik makefile zawiera reguły:

- compile: która pozwala skompilować projekt.
- run: która pozwala uruchomić program.
- clean: usuwająca pliki wynikowe projektu
- all: uruchamiająca wszystkie powyższe po kolei

Można też podać po wpisaniu wartość "file={plik}" gdzie w miejsce {plik} wpisujemy ścieżkę do pliku z macierzą A, podstawową wartością pliku jest pik "matrix.txt" oraz wartość "outfile={plik}" gdzie jeśli zostanie podana, wtedy do pliku o ścieżce podanej w miejsce {plik} zostaną zapisane wyniki.

Makefile zawiera również reguły pozwalające uruchomić test:

- compile-test: która pozwala skompilować test
- run-test: która pozwala uruchomić test
- clean-test: usuwająca pliki wynikowe testu
- all-test: uruchamiająca wszystkie powyższe po kolei

Należy podać wartość "file2={plik}" gdzie w miejsce {plik} wpisujemy ścieżkę do pliku z macierzą Q i R wygenerowanymi przez program projektu, dodatkowo można podać wartość

"file={plik}" gdzie w miejsce {plik} wpisujemy ścieżkę do pliku z macierzą A, podstawową wartością pliku jest pik "matrix.txt"

1.3. Teoria i Algorytm

Dla danej macierzy A o wymiarach $m \times n$, gdzie $m > n$, rozkład QR ma postać:

$$A = Q \begin{bmatrix} R \\ O \end{bmatrix}$$

macierz Q ma wymiar $m \times m$, jest ortogonalna, a macierz R ma wymiar $n \times n$ i jest górnotrójkątna.

$$\begin{array}{c} \mathbf{A} \end{array} \quad \begin{array}{c} \mathbf{Q} \end{array} \quad \begin{array}{c} \mathbf{R} \\ \mathbf{O} \end{array}$$

$$\left[\begin{array}{c|c|c} \mathbf{a}_1 & \mathbf{a}_2 & \mathbf{a}_3 \end{array} \right] = \left[\begin{array}{c|c|c} \mathbf{e}_1 & \mathbf{e}_2 & \mathbf{e}_3 \end{array} \right] \left[\begin{array}{ccc} \mathbf{e}_1^T \cdot \mathbf{a}_1 & \mathbf{e}_1^T \cdot \mathbf{a}_2 & \mathbf{e}_1^T \cdot \mathbf{a}_3 \\ 0 & \mathbf{e}_2^T \cdot \mathbf{a}_2 & \mathbf{e}_2^T \cdot \mathbf{a}_3 \\ 0 & 0 & \mathbf{e}_3^T \cdot \mathbf{a}_3 \end{array} \right]$$

Orthogonal Unit vectors Upper Diagonal Matrix

- Może być wykorzystany do rozwiązywania układów równań liniowych, problemów najmniejszych kwadratów itp.
- Podobnie jak w przypadku eliminacji Gaussa, zera są wprowadzane sukcesywnie do macierzy A, aż osiągnie ona postać górnotrójkątną. Jednak w rozkładzie QR stosuje się transformacje ortogonalne zamiast eliminacji elementarnych.
- Metody rozkładu QR:
 - transformacje Householdera (reflektory elementarne)
 - transformacje Givensa (obroty płaszczyznowe)
 - ortogonalizacja Grama-Schmidta
- Transformacja Householdera ma postać:

$$H = I - 2 \frac{vv^T}{v^T v}$$

gdzie v to niezerowy wektor.

- Z definicji wynika, że $H = H^T = H^{-1}$, zatem H jest jednocześnie ortogonalna i symetryczna.
- Dla danego wektora a , wybiera się wektor v w taki sposób, aby:

$$Ha = \begin{bmatrix} \alpha \\ 0 \\ \vdots \\ 0 \end{bmatrix} = \alpha \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ \vdots \\ 0 \end{bmatrix} = \alpha e_1$$

- Podstawiając to do wzoru na H, widzimy, że możemy przyjąć:

$$\mathbf{v} = \mathbf{a} - \alpha \mathbf{e}_1$$

a aby zachować normę, musimy przyjąć $\alpha = \pm \|\mathbf{a}\|_2$, z odpowiednim znakiem, aby uniknąć anulowania się wartości.

```

for  $k = 1$  to  $n$ 
     $\alpha_k = -\text{sign}(a_{kk}) \sqrt{a_{kk}^2 + \dots + a_{mk}^2}$ 
     $\mathbf{v}_k = [0 \quad \dots \quad 0 \quad a_{kk} \quad \dots \quad a_{mk}]^T - \alpha_k \mathbf{e}_k$ 
     $\beta_k = \mathbf{v}_k^T \mathbf{v}_k$ 
    if  $\beta_k = 0$  then
        continue with next  $k$ 
    for  $j = k$  to  $n$ 
         $\gamma_j = \mathbf{v}_k^T \mathbf{a}_j$ 
         $\mathbf{a}_j = \mathbf{a}_j - (2\gamma_j / \beta_k) \mathbf{v}_k$ 
    end
end

```

Rozkład QR metodą Householdera jest podobny do eliminacji Gaussa w rozkładzie LU. Tworzenie wektora Householdera \mathbf{v}_k jest analogiczne do obliczania mnożników w eliminacji Gaussa. Kolejne aktualizacje pozostałej nieredukowanej części macierzy są również analogiczne do eliminacji Gaussa. Dlatego implementacja równoległa jest podobna do równoległej implementacji rozkładu LU, ale, z tym że wektory Householdera są transmitowane poziomo zamiast mnożników.

2. Działanie programu

Działanie programu rozpoczyna się od inicjalizacji zmiennych oraz MPI, co umożliwia korzystanie z mechanizmów równoległych. Następnie na węźle master programu przeprowadzane jest wczytanie macierzy z pliku.

Dla każdej kolumny macierzy A, program przeprowadza szereg operacji. Na początku obliczane są wymiary podmacierzy, a następnie ich wartości są rozgłaszane do pozostałych węzłów. Następnie obliczany jest wektor Householdera oraz jego norma, a wartość tej normy jest rozgłaszana do pozostałych węzłów. Jeśli wartość normy jest większa od zera, to macierz p jest rozpraszana pomiędzy procesy metodą scatter.

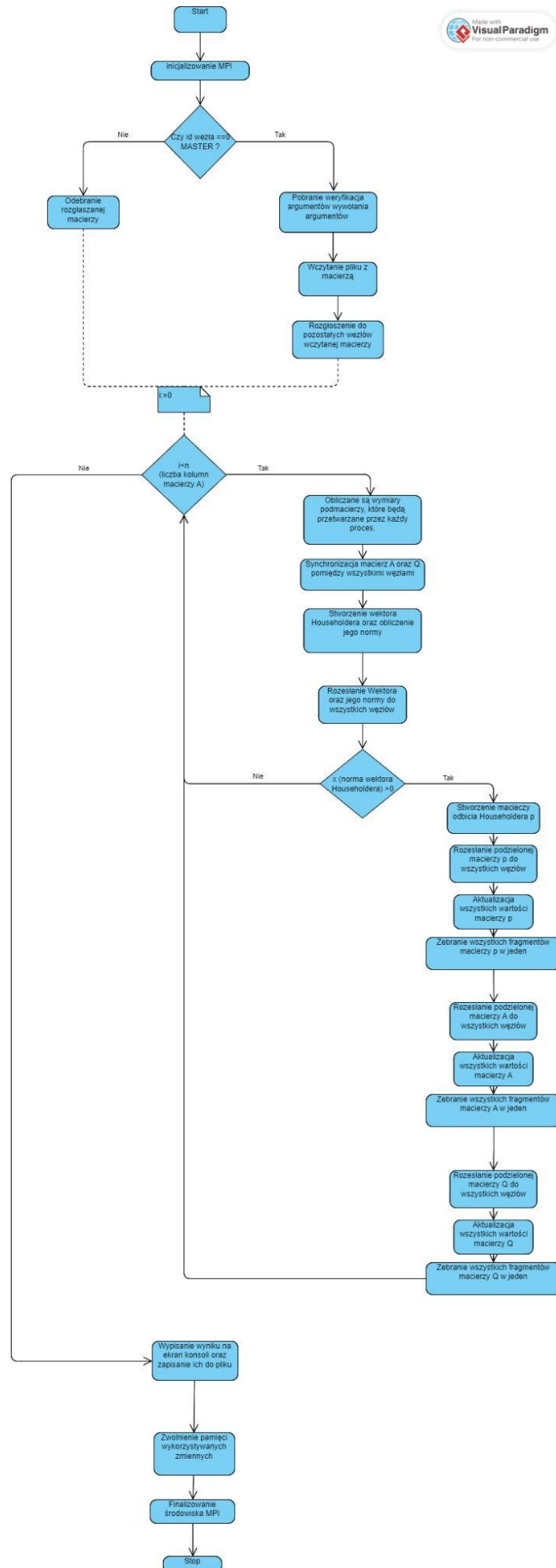
```
// Metoda do rozsyłania danych macierzy pomiędzy procesami.
// sendcounts - liczba elementów, która ma zostać wysłana do każdego z procesów
// displs - przesunięcie początku danych w buforze sendbuf dla każdego procesu
// target - wskaźnik do macierzy, która otrzyma rozsyłane dane
// recvcnt - liczba elementów, które zostaną odebrane przez proces
void scatter(int *sendcounts, int *displs, matrix *target, int recvcnt)
{
    MPI_Scatterv(&_data[0][0], sendcounts, displs, MPI_DOUBLE, target->_data[0], recvcnt, MPI_DOUBLE, 0, MPI_COMM_WORLD);
}
```

Każdy z procesów oblicza część macierzy mat, która zostanie użyta do skonstruowania macierzy p, a następnie funkcja gather zbiera porcje macierzy mat z powrotem do macierzy p.

```
// Metoda do zbierania danych macierzy od procesów.
// sendcounts - liczba elementów, która ma zostać wysłana przez każdy z procesów
// target - wskaźnik do macierzy, która otrzyma zebrane dane
// recvcnt - liczba elementów, które zostaną odebrane przez proces
// displs - przesunięcie początku danych w buforze recvbuf dla każdego procesu
void gather(int sendcounts, matrix *target, int *recvcnt, int *displs)
{
    MPI_Gatherv(&_data[0][0], sendcounts, MPI_DOUBLE, target->_data[0], recvcnt, displs, MPI_DOUBLE, 0, MPI_COMM_WORLD);
}
```

Wartości macierzy A oraz Q są aktualizowane w trakcie wykonywania programu.

Na końcu działania programu, w głównym węźle, wyniki są wyświetlane oraz zapisywane, pamięć jest zwalniana, a funkcja MPI_Finalize() finalizuje środowisko MPI.

3. Podsumowanie wyniki oraz wnioski

Program przyjmuje macierz na wejściu i zwraca dwie macierze QR, korzystając z metody Householdera oraz programowania zrównoleglonego. Oto kilka przykładowych wywołań programu:

```
9szkaradek@stud204-13:~/Desktop/Systemy równoległe i rozproszone/SRIR_QR_decomposition_Project$ make all
/opt/nfs/config/station204_name_list.sh 1 16 >nodes && \
/opt/nfs/mpich-4.0.1/bin/mpicxx QR.cpp -o QR.out
/opt/nfs/mpich-4.0.1/bin/mpiexec -f nodes -n 5 ./QR.out matrix.txt
Loaded Matrix A:
 1.00000  2.00000  3.00000
 2.00000  3.00000  4.00000
 3.00000  4.00000  5.00000
```

```
Solution
Matrix Q:
 0.26726  0.87287  0.40825
 0.53452  0.21822 -0.81650
 0.80178 -0.43644  0.40825
```

```
Matrix R:
 3.74166  5.34522  6.94879
 0.00000  0.65465  1.30931
 0.00000  0.00000 -0.00000
```

```
9szkaradek@stud204-13:~/Desktop/Systemy równoległe i rozproszone/SRIR_QR_decomposition_Project$ make all
/opt/nfs/config/station204_name_list.sh 1 16 >nodes && \
/opt/nfs/mpich-4.0.1/bin/mpicxx QR.cpp -o QR.out
/opt/nfs/mpich-4.0.1/bin/mpiexec -f nodes -n 5 ./QR.out matrix.txt
Loaded Matrix A:
 2.00000  1.00000  3.00000  7.00000
 7.00000  3.00000  1.00000  2.00000
 4.00000  2.00000  0.00000  6.00000
 4.00000  2.00000  0.00000  9.00000
```

```
Solution
Matrix Q:
 0.21693 -0.25308 -0.94281 -0.00000
 0.75926  0.65079  0.00000  0.00000
 0.43386 -0.50617  0.23570 -0.70711
 0.43386 -0.50617  0.23570  0.70711
```

```
Matrix R:
 9.21954  4.23014  1.41005  9.54494
-0.00000 -0.32540 -0.10846 -8.06258
-0.00000  0.00000 -2.82843 -3.06413
-0.00000  0.00000  0.00000  2.12132
```

- Metoda Householdera jest skutecznym sposobem na dekompozycję macierzy na dwie macierze ortogonalne i trójkątną górną. Dzięki temu można łatwo rozwiązywać układy równań liniowych oraz wyznaczać wartości własne macierzy.
- Wykorzystanie programowania zrównoleglonego pozwala na przyspieszenie procesu dekompozycji macierzy, co jest szczególnie korzystne w przypadku dużych macierzy.
- Programowanie zrównoleglone wymaga jednak odpowiedniego dostosowania algorytmu do architektury procesora oraz uwzględnienia kosztów synchronizacji wątków, co może być trudne i czasochłonne.
- Warto zwrócić uwagę na optymalizację pamięciową programu, aby uniknąć przeciążenia pamięci w przypadku dużej liczby danych.
- Dostosowanie programu do specyficznych potrzeb użytkownika, takich jak zastosowanie innej metody dekompozycji macierzy, może wymagać dokładniejszej analizy algorytmu oraz jego implementacji.

4. Źródła

- <https://dsc-spidal.github.io/harp/docs/harpdaal/qr/> - Dokumentacja
- <https://atozmath.com/example/MatrixEv.aspx?q=qrdecomphh&q1=E1> - Algorytm oraz przykłady
- https://github.com/mdmkl6/SRIR_QR_decomposition_Project - Repozytorium projektu